

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/37/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2509205878
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Terézia Mecelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2509205878.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Terézie Mecelovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Gabriely Briškovej, vo veci žalobcov: 1/ F. Z., nar. X. L. XXXX, bytom W. XXX/XX, X., 2/ F. X., nar. XX. S. XXXX, bytom Q. XXXX/XX, A., 3/ F. G., nar. XX. U. XXXX, bytom S. A. XXXX/X, N., 4/ F. Z., nar. XX. V. XXXX, bytom A. XXX/X, D., všetci zastúpení: Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovaným: 1/ O. P., nar. X. L. XXXX, bytom W. XXX/XX, X., 2/ Z. A., nar. XX. F. XXXX, bytom V Z. XXXX/X, C., Q. 3, Česká republika, obe zastúpené advokátkou: JUDr. Ružena Bubencičková, Paulínska 20, Trnava, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcov 1/ až 4/ proti rozsudku Okresného súdu Piešťany z 18. októbra 2018 č. k. 5C/171/2009-410, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalované 1/, 2/ majú voči žalobcom 1/, 2/, 3/, 4/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalobu zamietol, II. žalovanej 1/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ až 4/ spoločne a nerozdielne v rozsahu 100 %, III. žalovanej 2/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ až 4/ spoločne a nerozdielne v rozsahu 100 %. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 133, § 134 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom do 31.3.1983 (ďalej aj „Občiansky zákonník“, alebo len „O. z.“), § 132a ods. 1, § 135a ods. 1, 4, § 507a ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom od 1.4.1983 (ďalej aj „Občiansky zákonník“, alebo len „O. z.“), § 13 ods. 3 až 5 nariadenia č. 104/1945 Zb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa (ďalej len „nariadenie č. 104/1945 Zb.“), § 1 ods. 1 a 2 nariadenia č. 104/1946 Zb. SNR o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy, pridelenej podľa nariadenia č. 104/1945 Sb.n. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb.n. SNR (ďalej len „nariadenie č. 104/1946 Zb.“), § 80 písm. c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, účinný do 30.6.2016 (ďalej len „O.s.p.“), § 137 písm. c/, § 186 ods. 1 veta prvá, § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že uznesením zo dňa 13.6.2018 sp. zn. 5C/171/2009 súd pripustil zmenu žaloby v nasledovnom znení: „Súd určuje, že časti nehnuteľnosti, pozemku evidovaného ako parcela registra E č. 1774/11 o výmere 18.988 m², druh pozemku: orná pôda, v obci X., katastrálne územie X. zobrazené na katastrálnej mape v hraniciach pozemku evidovaného ako parcela registra C č. 1774/181 o výmere 427 m², druh pozemku: záhrady, ktorý je situovaný v obci X., katastrálne územie X. a v hraniciach pozemku evidovaného ako parcela registra C č. 1774/59 o výmere 663 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, ktorý je situovaný v obci X., katastrálne územie X. patria do dedičstva

po F. Z., nar. XX.X.XXXX, ktorý zomrel X.XX.XXXX, naposledy bytom W. XXX/XX, X.. Súd určuje, že časti nehnuteľnosti, pozemku evidovaného ako parcela registra E č. 1774/11 o výmere 18.988 m², druh pozemku: orná pôda, v obci X., katastrálne územie X. zobrazené na katastrálnej mape v hraniciach pozemku evidovaného ako parcela registra C č. 1774/181 o výmere 427 m², druh pozemku: záhrady, ktorý je situovaný v obci X., katastrálne územie X. a v hraniciach pozemku evidovaného ako parcela registra C č. 1774/59 o výmere 663 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvorcia, ktorý je situovaný v obci X., katastrálne územie X. patria do dedičstva po U. Z., r. Z., nar. X.X.XXXX, ktorá zomrela X.X.XXXX, naposledy bytom W. XXX/XX, X..“.

Žalobu žalobcovia odôvodnili tým, že predmetné nehnuteľnosti vznikli ako parciálna časť rozdelením pôvodného pozemku parcely č. 1774. Majetok zapísaný ako parc. č. 1774 (z ktorej bola neskôr vytvorená parc. č. 1774/59) bol podľa záznamu v pozemkovej knihe na vl. č. 139 (v časti majetková podstata) konfiškovaný Dr. W. O. podľa nariadenia č. 104/1945 Zb. Miestna roľnícka komisia vypracovala prídellový plán na stavebné pozemky zo skonfiškovaného majetku Dr. W. O. v k. ú. X.. Prídellovým plánom bola parc. č. 1774/59 pridelená prídelcom N. Z. a jeho manželke. Prídelcovia vstúpili na základe prídeltu podľa vyjadrenia žalobcov do oprávnenej držby pridelenej nehnuteľnosti, začali s jej obhospodarovaním, kultivovaním a prípravou na výstavbu rodinného domu. Dňa 9.10.1967 odpredali prídelcovia písomnou kúpnu zmluvou nehnuteľnosť U. Z. a F. Z. (na pozemku sa nachádzali vysadené porasty a vybudované základy pre stavbu rodinného domu, pozemok bol oplotený). U. Z. a jej manžel F. Z. užívali nehnuteľnosť od roku 1967. Na pozemku postavili rodinný dom súp. č. XXX. Na výstavbu rodinného domu bolo vydané stavebné povolenie Okresným národným výborom v Trnave dňa 25.8.1962 pod č. 1484/1961 a dňa 26.4.1968 vydal Miestny národný výbor v X. (ďalej aj „MNV“) pod č. 748/1968 rozhodnutie, ktorým udelil povolenie užívať rodinný dom U. Z. a jej manželovi. V súčasnosti je stavba evidovaná na parc. č. 1774/59, v súvislosti s výstavbou rodinného domu bola z tejto parcely vyčlenená parc. č. 1774/181. Ak by vznikli rozpory ohľadom prevodu, či prechodu vlastníckeho práva na žalobcov, nemalo by to vplyv na súčasný stav, lebo je možné založiť vznik ich vlastníckeho práva k pozemku titulom vydržania.

Súd prvej inštancie konštatoval, že na požadovanom určení je daný naliehavý právny záujem. Žalobcovia podanou určovacou žalobou sledovali záujem dosiahnuť zhodu medzi skutočným (faktickým) stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností vo vzťahu k pozemku (nie k parcele). Aj za situácie, že sporný pozemok je zapísaný ako parcela registra „E“ na žalované 1/, 2/, pričom žalobcovia sa domáhajú určenia vlastníckeho práva k pozemku registra „C“, bol súd toho názoru, že v prípade vyhovenia žalobe by nedošlo k duplicitnému zápisu vlastníckeho práva (čím sa bránili žalované). Pretože rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti by bolo v danom prípade podkladom na vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností (§ 34 katastrálneho zákona), bola žaloba o určenie vlastníckeho práva v podobe, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva, spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie právnej neistoty o skutočných právnych vzťahoch k sporným pozemkom medzi stranami sporu.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že nadobudnutie vlastníckeho práva právnymi predchodcami žalobcov 1/ až 4/ kúpnu zmluvou zo dňa 9.10.1967 žalobcovia nepreukázali (neuniesli dôkazné bremeno), keď predmetnú kúpnu zmluvu nepredložili. Ako vyplýva z § 133 a § 134 ods. 2 O. z. v znení účinnom do 31.3.1983, vlastníctvo k veci bolo možné nadobudnúť kúpou, avšak k zmluve o prevode nehnuteľnosti bola potrebná jej registrácia štátnym notárstvom. Vlastníctvo prechádzalo až registráciou zmluvy.

K vydržaniu súd prvej inštancie uviedol, že ak právnym titulom nadobudnutia vlastníckeho práva právnymi predchodcami žalobcov (U. Z. a F. Z.) malo byť vydržanie, bolo potrebné v konaní zo strany žalobcov preukázať splnenie všetkých podmienok vydržania. Ako vyplýva z ust. § 132a ods. 1 v spojení s § 135a ods. 1 O. z. v znení účinnom od 1.4.1983, jednou z podmienok bola i dobromyseľnosť držiteľa v tom, že mu vec alebo právo patrí. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“.

Žalobcovia tvrdili, že do držby vstúpil ešte N. Z. s jeho manželkou a domnelým titulom bol prídellový plán (č. I. 25, priložený k žalobe). Vo vzťahu k uvedenému súd prvej inštancie poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24.4.2017 sp. zn. 3 Cdo 17/2016, v zmysle ktorého domnelým (putatívny) titulom nadobudnutia vlastníctva je určitá skutočnosť, ktorá má navonok znaky riadneho nadobúdacieho titulu (v súlade so zákonom zakladajúceho vznik vlastníctva), chýba pri nej ale niektorá stránka (vlastnosť, znak), ktorú pre nadobudnutie vlastníctva vyžaduje objektívne právo. Takýmto domnelým titulom môže byť v praxi napríklad a/ dedičské rozhodnutie o nadobudnutí veci, ktorá však v čase smrti poručiteľa objektívne nepatrila do jeho majetku, b/ neprávoplatné rozhodnutie súdu určujúce vlastníctvo veci, c/ kúpna alebo darovacia zmluva, ktorá je z niektorého dôvodu neplatná. Z uvedeného

pre danú vec vyplynulo, že domnelým titulom v danom čase nemohol byť len prídelový plán (vypracovaný miestnou roľníckou komisiou). Samotný prídelový plán bez ďalšieho vlastníctvo predchodcov žalobcov, resp. N. Z. s manželkou založiť nemohol. Toto mohlo založiť až následné rozhodnutia o prídele. Prídelový plán bol iba technickým podkladom k prídelom a nemohol v danom čase nahrádzať doklad (domnelý) o vlastníctve (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave z 24.9.2008 sp. zn. 24Co/342/2007). Pokiaľ právne predpisy v danom čase upravovali nadobudnutie vlastníckeho práva rozhodnutím o prídele (výmer o vlastníctve pôdy ako verejná listina), nemožno prípadný omyl držiteľov považovať za ospravedlniteľný, a teda nemohli byť ani dobromyseľnými držiteľmi, ak nadobudnutie vlastníckeho práva odvodzujú od prídelového plánu.

Dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobcov spochybňovalo i predložené rozhodnutie o povolení užívať stavbu rodinného domu zo dňa 13.12.1968, ktorému predchádzalo povolenie pre N. Z. na novostavbu rodinného domu zo dňa 25.8.1962, keď v oboch rozhodnutiach bol uvádzaný pozemok parc. č. 1774/58 a nie (žalovaný) pozemok parc. č. 1774/59. Uvedené rozdielne označenia pozemku, ktorý právni predchodcovia užívali, museli vzbudzovať objektívne pochybnosť o nejakej nezrovnalosti vo vzťahu k pozemku, na ktorom začali stavať rodinný dom. Subjektívne presvedčenie právnych predchodcov bolo pre účely nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním právne irelevantné. Z dokazovania vyplynulo, že žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia dlhodobo užívali sporný pozemok, vedome tolerovali právne nezrovnalosti vo vzťahu k tomuto pozemku. Ani argumentácia žalobcov o nečinnosti skutočného vlastníka vo vzťahu k spornému pozemku nemohla právne obstáť pri určovaní vlastníckeho práva vydržaním. Vydržaním nemohli nadobudnúť vlastnícke právo ani vo vzťahu k nadobúdaciemu (domnelému) titulu - kúpnej zmluvy zo dňa 9.10.1967, nakoľko jej existencia nebola v konaní preukázaná. Len samotné faktické uchopenie sa držby pozemku bez existencie nadobúdacieho (domnelého) titulu nemohlo byť spôsobilým k nadobudnutiu vlastníckeho práva, nakoľko dobromyseľnosť držiteľa bola v takomto prípade vylúčená. Keďže nebola splnená jedna zo základných podmienok vydržania a to dobrá viera držiteľov (právnych predchodcov žalobcov), že vec im patrí, súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 CSP, vecne úspechom žalovaných v plnom rozsahu.

2. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podali žalobcovia 1/ až 4/ odvolanie s návrhom na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie mu veci na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnili § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP. Napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení otázky naliehavého právneho záujmu a vecnej legitímácie pri žalobe o určenie, že vec patrí do dedičstva. Súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že žalované nie sú zapísané v katastri ako vlastníčky sporných nehnuteľností, čo malo za následok nepreukázanie naliehavého právneho záujmu (pre neevidovanie právneho vzťahu na liste vlastníctva nebol preukázaný naliehavý právny záujem). Nestotožnili sa s konštatovaním súdu prvej inštancie, že by mohlo dôjsť k duplicitnému zápisu vlastníckeho práva k pozemkom parcely registra C a k pozemku parcela registra E, resp. jeho časti. Súd prvej inštancie ďalej nevyhodnotil dobromyseľnosť držby s ohľadom na všetky okolnosti a nesprávne hodnotil bežnú opatrnosť za daných okolností a teda aj ospravedlniteľnosť omylu. Žalobcovia preto opätovne poukazujú na nasledujúce skutočnosti: prídelový plán bol tzv. domnelým titulom nadobudnutia vlastníckeho práva; omyl bol spôsobený činnosťou štátnych orgánov; hromadnosť prídeľovania a skoršie skúsenosti iných prídelcov; potvrdzovanie práva k pozemku zo strany štátnych orgánov - stavebné a kolaudačné rozhodnutia; nespoľahlivosť zápisov v pozemkovej knihe. Poukázali i na uznesenie Krajského súdu v Trnave z 30.1.2014 sp. zn. 9Co/78/2013. Dodali, že v pochybnostiach sa pri držbe vždy prezumuje jej dobromyseľnosť. Ako bolo súdu známe, prídeľovanie pozemkov na W. ulici vykonávalo MNV podľa prídelového plánu. MNV jednotlivým prídelcom prideliť konkrétne pozemky, ktoré im na mieste samom vyznačil zememerač, resp. tieto pozemky boli vymerané už skôr a boli označené číslom, ktoré MNV prídelcovi odovzdalo. Dokument MNV, ktorý obsahoval označenie pozemku, bol podľa výpovede pána W. vo veci 9C/169/2009 opatrený pečiatkou. MNV predstavoval štátny orgán, ktorý v danom období reprezentoval absolútnu štátnu moc. Nebolo namieste spochybňovať postupy tohto štátneho orgánu, ktorý z podstaty svojho postavenia dokonale poznal svoje kompetencie a právomoci. V danej situácii právni predchodcovia žalobcov boli presvedčení, že existuje legitímny právny titul, ktorým došlo k prevodu vlastníctva k pozemku. Žalobcovia za tento titul považovali prídelový plán. Poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Na W. ulici v X. nešlo len o jeden prípad pridelenia pozemku. Rovnakým spôsobom bola na výstavbu rodinných domov pridelená celá jedna strana W. ulice. Opakovanou činnosťou MNV pri prídeľovaní pozemkov jednotlivým prídelcom sa zvyšovala istota právnych predchodcov žalobcov, že postup tohto štátneho orgánu je úplne korektný.

Uvedená hromadnosť pridelovania pozemkov teda mala vplyv aj na obvyklú opatrnosť, ktorú bolo potrebné vynaložiť na overenie korektnosti nadobúdacieho titulu. Keďže išlo o zaužívanú prax MNV, nebolo pochybností o správnosti postupu štátneho orgánu. U žalobcov musí ísť o dobromyseľnú držbu, pretože každý, kto sa nachádzal v obdobnej situácii, rovnako ako právni predchodcovia žalobcov, nemali pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Správnosť a právna korektnosť daného stavu bola potvrdená, keď právnym predchodcom žalobcov bolo vydané stavebné povolenie na výstavbu rodinného domu a neskôr aj rozhodnutie o povolení užívať rodinný dom, a to rovnako zo strany štátneho orgánu (absolútnej autority). Pre nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku, ani k domu nebolo potrebné vykonať žiadny zápis v evidencii. Vzhľadom na charakter zápisov v pozemkovej knihe je nutné konštatovať, že neexistovala možnosť overenia si skutočností rozhodujúcich pre vznik práva. Zápisom v pozemkovej knihe sa nedalo dôverovať. Ak bol niekto v pozemkovej knihe zapísaný ako vlastníč, neznamenal to, že skutočne vlastníkom bol a ak niekto ako vlastníč zapísaný nebol, neznamenal to, že sa vlastníkom nehnuteľnosti nestal.

3. Žalované 1/, 2/ navrhli rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedli, že odvolanie je zmätočné. Súd prvej inštancie totiž konštatoval danosť naliehavého právneho záujmu. Žalované majú za to, že tento tu však nie je. Dodali, že prídelový plán nikdy nebol nadobúdacím titulom a bol len technickým podkladom pre prídel, ktorý bol odplatný. Žalobcovia, hoci tvrdili odkúpenie pozemkov, kúpnu zmluvu nepredložili. Ich omyl nemožno považovať za ospravedliteľný. Poukázali i na rozdielnosť číslovania parciel, keď prídelový plán sa týka parc. č. 1774/59 a stavebné povolenie a následne rozhodnutie MNV sa týka parc. č. 1774/58. So zreteľom ku všetkým okolnostiam danej veci, nemožno konštatovať dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobcov. Poukázali a vybrané rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

4. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej aj „O.s.p.“), keďže podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa ods. 2 vety prvej rovnakého ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie treba (napriek námietkam žalobcov 1/ až 4/) považovať za vo výroku vecne správny.

5. V preskúmvanej veci založil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie na názore o nepreukázaní splnenia podmienok pre vydržanie žalobcov, resp. ich právnych predchodcov.

6. Odvolací súd k námietke žalobcov ohľadom naliehavého právneho záujmu uvádza, že táto bola nedôvodná. Odvolanie v predmetnej časti nekorešponduje s obsahom odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, keď súd prvej inštancie sa s touto otázkou vysporiadal tak, že naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení považoval za daný a svoje rozhodnutie v tomto smere i vyčerpávajúco odôvodnil.

7. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem, je potrebné uviesť, že odvolací súd sa ním zaoberal v iných skutkovo a právne obdobných veciach a konštatoval, že keď predmet konania vyjadrený v žalobnom petite nemá evidovaný právny vzťah na liste vlastníctva, nie je preukázaný naliehavý právny záujem na navrhovanom určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťoch. Ak by sa pripustila procesná prípustnosť žaloby žalobcov, nedošlo by k zmene zápisu vlastníckeho práva, nevyriešila by sa spornosť vzťahu strán sporu, ale mohlo by dôjsť k duplicitnému zápisu vlastníckeho práva k pozemkom

(porov. rozsudok Krajského súdu v Trnave z 25.1.2017 sp. zn. 10Co/725/2015, z 10.12.2018 sp. zn. 23Co/420/2017).

8. Napriek uvedenému po preskúmaní veci odvolací súd skonštatoval, že záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní splnenia podmienok pre vydržanie žalobcov, resp. ich právnych predchodcov bol správny. Odvolací súd nemal dôvod nesúhlasiť s argumentáciou použitou súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia.

9. Vydržanie je jedným zo spôsobov pôvodného (originálneho) nadobudnutia vlastníckeho práva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona. Nevyžaduje sa k tomu žiadne rozhodnutie štátneho orgánu; rozhodnutie súdu vydané na základe určovacieho návrhu má povahu deklaratórneho rozhodnutia, teda rozhodnutia, ktorým sa iba deklaruje existujúci právny stav. Keďže právnym následkom vydržania je nadobudnutie vlastníckeho práva priamo zo zákona, treba pri uplatňovaní inštitútu vydržania rozlišovať jednotlivé obdobia platnosti právnych úprav, ktoré účinky vydržania upravovali odlišne. Ak teda boli splnené všetky podmienky k nadobudnutiu vlastníckeho práva podľa platného Občianskeho zákonníka v danom období, nie je namieste posudzovať ich splnenie podľa neskoršie platných právnych predpisov, aj keby to bolo pre domnelého nadobúdateľa priaznivejšie. Treba vychádzať z toho, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30.3.1999 sp. zn. 2 Cdo 135/1998).

10. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28.3.2011 sp. zn. 5 Cdo 87/2010).

11. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Rozlišujúcim znakom medzi držbou oprávnenou a neoprávnenou je teda dobromyseľnosť. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť ako vnútorný psychický stav je potrebné objektivizovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k faktickému nakladaniu s vecou, resp. vykonávaniu práva pre seba. Z týchto okolností potom možno usúdiť, či držiteľ mohol, alebo nemohol rozpoznať, že mu vec alebo právo skutočne patrí. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva.

12. V dobrej viere je držiteľ, ktorý sa domnieva, že mu držaná vec alebo vykonávané právo patrí, aj keby to v skutočnosti tak tomu nebolo. Držiteľ je teda ohľadom existencie svojho práva v omyle. Základom oprávnenej držby je ospravedlniteľný omyl. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci postupoval s obvyklou opatnosťou, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu požadovať a nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec, alebo právo patrí. Dobrá viera zaniká v okamihu, kedy sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec podľa práva patrí.

13. Podľa tvrdení žalobcov do držby vstúpil ešte N. Z. s jeho manželkou a domnelým titulom bol prídelový plán.

14. Prídelový plán bol len technickým podkladom pre následné prídelý pôdy. Až následne rozhodnutie o prídele po zaplatení prídelovej ceny mohlo založiť vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Trnave z 24.9.2008 sp. zn. 24Co/342/2007). Výmery a prídelové listiny ako verejné listiny boli a aj sú v súčasnosti dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a sú vkladuschopnými listinami. Súd prvej inštancie preto správne konštatoval, že samotný prídelový plán bez ďalšieho vlastníctva predchodcov žalobcov, resp. N. Z. s manželkou založiť nemohol.

15. Právni predchodcovia žalobcov bez listiny, ktorá v zmysle vtedy účinnej právnej úpravy preukazovala vlastnícke právo, užívali a obhospodarovali pozemok, na ktorom postavili rodinný dom. Ani samotné stavebné povolenie, či kolaudačné rozhodnutie (s označením inej parcely), príp. žalobcami namietaná hromadnosť pridelovania pozemkov, nemohli presvedčenie o nadobudnutí vlastníckeho práva vyvolať. Ak aj právni predchodcovia žalobcov žili v tomto presvedčení (zo subjektívneho hľadiska), ich omyl v žiadnom prípade nemožno považovať za ospravedlniteľný. Tu sa nejednalo o bežnú (normálnu) opatrnosť, ktorú možno s vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať.

16. Pokiaľ odvolatelia poukázali na to, že omyl bol vyvolaný štátnym orgánom a v tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.5.2011 sp. zn. 6 Cdo 66/2010, tu treba uviesť, že dané rozhodnutie nie je na tento prípad použiteľné, pretože sa jednalo o situáciu, keď titulom vstupu do držby mala byť písomná kúpna zmluva, pričom sa riešil prípadný omyl v osobe konajúceho subjektu (žalobca sa v čase uzavretia právneho úkonu domnieval, že Rímskokatolícky biskupský úrad v Košiciach, za ktorý konal kapitulný vikár Š. O. a ten zmluvu aj podpísal ako úrad vykonávajúci správu, bol oprávnený za vlastníka uzavrieť právny úkon o prevode nehnuteľností).

17. Pokiaľ odvolatelia argumentovali uznesením Krajského súdu v Trnave z 30.1.2014 sp. zn. 9Co/78/2013 (rozsudok Okresného súdu Piešťany z 12.1.2012 č. k. 3C/167/2009-233, ktorým bolo žalobe vyhovie, bol zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie) s tým, že tu súd konštatoval, že nadobúdatelia týchto pozemkov mohli na základe vonkajších objektívnych okolností nadobudnúť dôvodné presvedčenie o tom, že im nehnuteľnosti boli pridelené rozhodnutím príslušných orgánov, rozhodovacej právomoci ktorým zrejme dôverovali, že im tieto nehnuteľnosti patria, že neboli tu žiadne dôvodné pochybnosti, ktoré by im v nadobudnutí a v dobrej viere pri ich užívaní ako vlastných mali brániť, je potrebné dodať nasledovné. Odvolatelia opomenuli uviesť i následnú argumentáciu odvolacieho súdu, keď odvolací súd zdôraznil, že ale nemožno opomenúť ani námietku žalovaných o existencii povinnosti každého nadobúdateľa zabezpečiť si zaevidovanie vlastníctva v príslušnej evidencii, resp. ozrejmiť, prečo si právni predchodcovia žalobcov vlastníctvo neusporiadali. Následne však žalobcovia vzali žalobu späť (bez uvedenia dôvodu) a uznesením Okresného súdu Piešťany z 26.3.2019 sp. zn. 3C/167/2009 bolo konanie zastavené. Odvolávanie sa preto na výsledky tohto konania nebolo namieste.

18. Vydržaním nemohli nadobudnúť vlastnícke právo právni predchodcovia žalobcov ani vo vzťahu k nadobúdaciemu (domnelému) titulu - kúpnej zmluvy zo dňa 9.10.1967, nakoľko jeho existencia nebola v konaní preukázaná (ako správne poznamenal súd prvej inštancie). Navyše o ospravedlniteľný omyl nepôjde vtedy, ak mýliaca sa osoba z nedbalosti nevyužila možnosť overiť si skutočnosť rozhodujúce pre uskutočnenie právneho úkonu. Omyl vychádzajúci z nevedomosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ držby ujíma (právny omyl), ospravedlniteľný nie je (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 49/2010).

19. Odvolací súd vzhľadom na uvedené preto rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba zamietnutá, podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, čo sa týkalo aj vecne správneho a odvolaním nespochybného rozhodnutia o trovách prvoinštančného konania.

20. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že procesne plne úspešným žalovaným 1/, 2/ priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a to z dôvodu, že strana, ktorá mala plný úspech vo veci (žalované 1/, 2/), má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala (žalobcovia 1/, 2/, 3/, 4/).

O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

21. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.